Recordul Congresului. Senatul American. 22 iulie 1992

LARRY PRESSLER

OBSERVAȚII ASUPRA VIZITEI ÎN NOUĂ FOSTE REPUBLICI SOVIETICE ȘI ÎN LETONIA

Dle. Președinte, tocmai m-am întors dintr-o vizită în nouă țări din fosta Uniune Sovietică: Rusia, Kazakstan, Uzbekistan, Kyrghistan, Turkmenistan, Georgia, Moldova, Ukraina și Belarusi. Deasemenea am vizitat Letonia.

Ieri am vorbit despre cîteva din concluziile mele ce vizează la proiectul de lege cu privire la susținerea libertăților, care este dezbătut în Congres la momentul de față. Am votat pentru acest proiect de susținere a libertăților dar, după ce am vizitat aceste țări, am fost convins că ajutorul financiar ce va fi distribuit din buzunarul poporului American trebuie condiționat mai mult. Nu am văzut îndreptarea către democrație, drepturile omului și piața liberă pe care am sperat să le văd în țările pe care le-am vizitat. Înainte de a începe cuvîntarea despre situația găsită în Moldova și în Țările Baltice și care ar trebui să fie politica externă a Statelor Unite, vă rog să-mi permiteți să pun în rezumat cîteva concluzii ale vizitei întreprinse de delegația noastră.

Prima mea concluzie este că trupele rusești trebuie să părăsească teritoriile fostelor Republici Sovietice. Am oferit un Amendament la Actul de Susținere a Libertăților cu privire la prezența trupelor rusești în Țările Baltice. Senatul deasemenea a adoptat amendamentul meu cu privire la trupele rusești care încă sînt în Moldova. Președintele Elțin ar trebui să se țină de cuvînt și să retragă repede aceste trupe.

Cum am indicat ieri, delegația noastră a vizitat una din bazele rusești unde trupele străine sînt staționate. Comandanții militari de la Skrunda au spus că se așteaptă să rămînă acolo pentru 10 sau 15 ani, ceea ce contravine spuselor lui Elțin că trupele se vor retrage anul viitor. Atîta timp cît trupele rusești rămîn pe teritorii străine, banii proveniți din buzunarul poporului American vor susține în mod indirect trupele rusești din țările străine și independente, după ce s-a cerut retragerea acestor trupe.

A doua concluzie a mea este că multe state din fosta Uniune Sovietică sînt guvernate de guverne alese în 1990 în alegeri în care a candidat un singur partid. Aceste țări trebuie să întreprindă noi alegeri cît de curînd posibil.

Cea de-a treia concluzie este că, după cum am menționat ieri în cuvîntarea mea, ideia și practica democrației în multe din noile țări independente nu a făcut nici un progres. Liderii actuali sînt aceiași vechi lideri comuniști puși în poziții noi. De exemplu, în opinia Dlor, alegeri libere înseamnă alegeri unde candidează un singur partid.

Într-o țară unde am fost, Uzbekistan, șefii partidelor de opoziție au fost bătuți. În afară de Țările Baltice, este foarte mult de lucru cu privire la procedurile democratice. Dacă noi vom continua să acordăm ajutoare, ambasadele noastre și misiunile de ajutoare ar trebui să fie avocați ai principiilor în care crede poporul nostru.

A patra concluzie a mea este că cu cît lucrurile par să se schimbe, cu atît cle rămîn neschimbate. Tablourile cu Lenin și Marx încă sînt prezente unde foști oficiali ai partidului comunist încă se află pe poziții guvernamentale și de afaceri. Cu excepția Țărilor Baltice, am găsit în fiecare dintre aceste țări o conducere care încă expune tablouri și statui ale lui Lenin și Marx ca și cum se așteaptă la reintoarcerea comunismului. Nu spun că noi trebuie să cerem acestor oameni să scoată statuile și tablourile lui Lenin sau Marx, însă găsesc foarte ciudat ca o companie care este chipurile privatizată, are un birou al administratorului care expune tabloul lui Lenin și Marx, în timp ce un Senator al Statelor Unite se află în vizită.

Privatizarea și dezvoltarea pieței libere este foarte înceată. Instituțiile democratice trebuiesc încurajate. Principiile C.S.C.E., libertatea presei, a întrunirilor și a cuvîntărilor libere trebuiesc puse în practică și de liderii care mai mult vorbesc decît fac.

Dle Președinte, ieri la Washington, Ministrul de Externe al Bosniei și Hertegovinei a făcut o cuvîntare emoționantă în fața Comitetului de Relații Externe al Senatului Statelor Unite, cerînd acestuia să-și dea seama că războiul din fosta Iugoslavie nu este un conflict interetnic, ci un război pentru putere, hegemonie și control din partea Serbiei. Din nefericire, o campanie de dezinformare similară cu cea a Serbiei este puternic montată de Moscova ca să justifice că armata rusă trebuie să rămînă în Moldova și în Țările Baltice în vederea protejării minorității ruse.

Dle Președinte, am vizitat recent Moldova și Letonia și eu știu că actuala mișcare de secesiune în Moldova și revendicările teritoriale ale Rusiei asupra Estoniei nu sînt un rezultat al dușmăniei interetnice — reală sau percepută — ci sînt o cauză pentru cineva din Rusia ca să țină aceste teritorii la infinit.

Așa cum forța nu este o metodă acceptabilă pentru a schimba granițele în fosta Iugoslavie împotriva Principiilor C.S.C.E., forța sau amenințarea cu folosirea forței nu este acceptabilă în Moldova sau în Țările Baltice. Singura metodă de a realiza pacea în Moldova și de a preveni un conflict asemănător în Țările Baltice este ca armata rusă să se declare neutră și să părăsească imediat aceste țări străine pe care încă le ocupă.

Dle Președinte, Moldova și Letonia par să nu aibă prea mult comun la prima vedere, dar ele împart mult din istoria și problemele lor actuale. Amîndouă teritoriile au fost invadate de Uniunea Sovietică în 1940 întru îndeplinirea termenilor din acordul secret dintre Stalin și Hitler, care împărțea Europa în zone de influiență.

Astăzi, ambele țări sînt amenințate de rămășițele lumii lui Stalin — incluzînd o situație economică dezastruoasă și cu etnii dispersate. Însă, cel mai mare pericol pentru ambele guverne este prezența fostei armate sovietice pe teritoriul țărilor lor.

Dle Președinte, luptele curente din Moldova care sînt menținute de mișcarea comunistă din Transnistria ar fi fost evitate dacă armata sovietică, astăzi armata rusă, nu ar fi luat partea separatiștilor sub falsa scuză de a proteja minoritatea rusă.

După vizita mea în ambele țări, eu cred că este extrem de important ca Departamentul de Stat al Statelor Unite să ia o poziție fermă și principială împotriva prezenței trupelor de armată străină, foste trupe de ocupație. Luînd o poziție fermă, Statele Unite va înștiința liderii militariști că forța nu poate fi folosită și că nu vor putea fi tăiate sau eliminate țări prin acțiuni militare, fără un răspuns sau un refuz de acordare de beneficii ca de exemplu asistența din partea Guvernului Statelor Unite.

Pentru acest motiv, eu cred că trebuiesc puse condiții pe asistența către Rusia în așa fel ca trupele rusești să fie retrase. Retragerea trupelor vor ajuta Rusia și pe Președintele Elțin să realizeze un rol redus al militariștilor în politica Rusiei și o reducere în cheltuielile militare ruse.

Dle Președinte, acum mă voi concentra asupra vizitei mele în Moldova.

MOLDOVA

Fiind în Moldova, am fost înștiențat de Președintele Moldovei, Mircea Snegur, că Președintele rus Elțin a fost de acord să negocieze retragerea forțelor rusești din regiunea Transnistriei o zi după ce Senatul a adoptat un amendament, cerînd retragerea imediată a Armatei a 14-a din conflictul din Moldova. Rușii continuă să țină Armata a 14-a în Moldova în pofida faptului că Moldova este o țară independentă.

Este clar că Congresul poate să influiențeze situația. Dacă vom fi tăcuți cu privire la problema retragerii trupelor, acestea nu se vor retrage din teritoriile ce nu le aparțin. Dacă luăm o poziție fermă, țelurile noastre pot fi atinse.

De aceea eu cred că Statele Unite se află într-o poziție unică de îndrumare la momentul de față, în care poate promova democrația și drepturile omului, piața liberă și dreptul acestor țări să fie independente, fără prezența trupelor străine pe teritoriile lor.

În timpul vizitei mele, m-am întîlnit cu Președintele Parlamentului Moldovei, Dr. Alexandru Mosanu. Dr. Mosanu este un om inteligent și un ager politician. În timpul întrevederii noastre, Dînsul a scos în evidență că este important ca Moldova să nu fie prea aliniată cu Rusia, incluzînd neparticiparea ei în Comunitatea de State Independente. În timpul conversației noastre a devenit clar că guvernul rus folosește faptul că Moldova nu este membra C.S.I. ca motiv să nu realizeze o pace în conflictul din Moldova. Dl Mosanu are absolută dreptate. Comentariile înțelepte ale Dlui au fost susținute de Dl Valeriu Matei, Președintele Comisiei Mass-Media a Parlamentului, care mi-a explicat că este logic ca Moldova să nu intre în C.S.I. dat fiind legăturile ei cu România și cu Vestul. Deasemenea m-am întîlnit cu Dl Vasile Nedelciuc, Președintele Comitetului pentru Relații Externe al Parlamentului. Le mulțumesc la toți pentru explicațiile lor înțelepte.

RUȘII PRIMESC UN DREPT DE VETO ASUPRA SUVERANITĂȚII MOLDOVEI

Am fost înștiințat că în timp ce delegația noastră părăsea acroportul Chișinău săptămîna trecută, Vice Președintele rus, Alexandr Rutskoy, ateriza la Chișinău într-un avion aparținînd unei companii Americane mixte. Gazdele noastre Moldovene au presupus că vizita a fost pentru a rezolva chestiunea trupelor rusești din republică.

Comunicatele de știri par să confirme aceste presupuneri. Președintele Moldovei, Snegur se pare că a fost de acord să limiteze suveranitatea Moldovei legînd viitorul Transnistriei de orice decizie a Moldovei de a se unifica cu România într-o unuine politică.

Precum se afirma în știri, Președintele Snegur a fost de acord ca în eventualitatea cînd moldovenii vor vota o reunificare cu România — reversînd pactul Hitler-Stalin care a creat Moldova în timpul celui de-al doilea Război Mondial — Transnistria ar avea dreptul la secesiune pentru că are o majoritate de cetățeni rusolingvi.

Dle. Președinte, adevărul este că cea mai mare parte a capacității industriale moldovenești este în regiunea Transnistria. Ținerea regiunii ca parte integrală a Moldovei este, deci, un element cheie în succesul economic al Moldovei.

Dacă știrile sînt corecte, acest acord politic reafirmă motivul pentru care trupele rusești doresc să rămînă pe teritoriul străin. Ele pot să încurajeze un exemplu periculos care poate fi repetat în Georgia, sau chiar în Lituania, Letonia și Estonia. Ca un potențial precedent, înțelegerea Snegur-Elțin este un acord foarte dăunător.

Este posibil că în perioada post sovietică dreptatea să fie acolo unde este forța? Prezența Armatei a 14-a a Rusiei și a Forțelor Armate pretinse neloiale Rusiei, dar care revendică independența pentru cetățenii ruși din regiunea Transnistria și care și-a dovedit capacitatea de a folosi forțele ei cu brutalitate împotriva cetățenilor Moldovei impune o concluzie inevitabilă. Forța militară rusă este folosită sau amenință să fie folosită în a speria noile state independente, și în particular victime ale pactului Hitler-Stalin ca Țările Baltice și Moldova, în a urma cursuri politice favorabile Federației Ruse și a corpurilor sale militare.

Acordul dintre Moldova și Rusia are un alt aspect foarte îngrijorător. O adevărată încetare a focului urmată de dezarmarea Transnistriei și retragerea totală a Armatei a 14-a este cazul ideal pentru această... Însă, acordul dintre cei doi șefi... prevede așa zise forțe de menți... ale Comunității de State Independe... cu o puternică prezență rusească.

Soluția în Moldova care este în... cu autodeterminarea, independ... suveranitatea ar include ... internaționali pentru menținerea păcii... de la Națiunile Unite sau de la ... pentru Securitate și Cooperare în E... așa cum am cerut în timpul vizitei... Moldova. Deasemenea ea ar include ... retragere a forțelor străine.

Dle Președinte, în numele prote... țenilor Ruși plasați în Moldova și ... Baltice ca agenți ai fostei Uniuni ... forțele rusești s-au aruncat imedia... Dorința lor de a confrunta noile ... independențe și prezența în noile ... multora din foștii oficiali înalți ai ... comunist, crează o combinație toxi... viitorul statelor independente, iar St... și C.S.C.E. ar trebui să reziste ... mod hotărît.

Noi alegeri sînt esențiale pen... Moldova și în alte locuri să se ... guvernele unipartite și pline de com... au fost alese în 1990.

Îndemn Statele Unite să trimită ... observatori militari ne-ruși și ne-C.S.... protejeze dreptul poporului Mold... exercite autodeterminarea.

Deasemenea, m-am întîlnit cu ... Roșca, Președintele Comitetului E... Frontului Popular Creștin ... organizație care se află în opoziție. ... Popular din Moldova are un rol ... dezvoltarea drepturilor omului și a ... politice. Frontul Popular a fost ... care, lucrînd împreună cu Fronturile ... din Țările Baltice, au militat pentru ... de Imperiul Sovietic. Frontul Popu... cel care a organizat primele ... împotriva puterii Sovietice în Mold... a expus relele acesteia și care a dat ... guvern multe din pozițiile pe care ...

Dl Roșca a scos în evidență ... important ca Moldova să nu intre ... Dînsul s-a exprimat că este ciudat ... să intre în C.S.I. cînd forțele C.S.I. ... care au contribuit la baia de ... Transnistria și deasemenea cînd ... femei din Moldova au plătit cu ... a-și apăra libertatea. Sînt de acord ... Dlui. Dl Roșca deasemenea a cer... prizonierii care au rămas în ca... malul stîng, mulți din organiza... F.P.C.D., să fie eliberați.

Eu sper cu sinceritate că Mișcar... și alții din Moldova vor fi în poziție ... o forță vitală în a crea o ... reprezentativă și pluralistă în Mol...

Venind dintr-o comunitate de fer... crezut că este important să vizit... din Moldova. Am vizitat o întrep... produce vinuri din bogatele vii ale ... Singura modalitate pentru ca Mold... dezvolte este ca guvernul să ... pămînturile agricole și fabricile. Sis... kolhozuri, de lucru în colectiv, ... înfundătură. Menținînd sistemul ac... îmbunătățiri mici și marginale ... decît să amîne reformele care sînt ... Pentru a-și atinge țelurile, Moldova ... de tractoare mici pentru fermele ... schimburi de la fermier la fermier ... Statelor Unite.

Dle Președinte, de cînd războiul ... separatiste din Transnistria a înce... de refugiați au părăsit malul stîng ... și caută acum un acoperiș în Mol... Ludmila Scalnyi, Președinta Asociați... «Dacia», a ținut o discuție ... reprezentanți ai populației ukraine... moldovenești din Transnistria, care ... devastarea locurilor și cum oficialii ... regiuni nu lucrează pentru protejar... țiilor, ci întru exploatarea lor ... puterea și de a se reintoarce la ... Sovietică. Aceste femei cred că ... adevărul despre devastările din par... oficialități, a Armatei a 14-a și a ... Cazaci. Din păcate adevărul nu ... Occident.

Îndemn grupurile internaționale ... servă nerespectarea drepturilor ... ducă și să se întîlnească cu acest... le audă mărturiile de devast... investigheze jalnicul record al ... drepturilor omului de către aut... Transnistria.

ZONA DE SECURITATE .md